

LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 17, LT-01505 Vilnius, tel. (8 5) 261 2363,

faks. (8 5) 212 4335, el. p. sumin@sumin.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188620589

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2021- Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO PATEIKIMO

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija (toliau – Susisiekimo ministerija) parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 19 d. nutarimo Nr. 610 „Dėl Užmokesčio už minimalųjį prieigos prie viešosios geležinkelių infrastruktūros paketą ir užmokesčio už skirtus, bet nepanaudotus viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus apskaičiavimo ir mokėjimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektu, siekiant užtikrinti tinkamą užmokesčio už skirtus, bet nepanaudotus viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus (toliau – pajėgumai) apskaičiavimą, siūloma patikslinti užmokesčio už skirtus, bet nepanaudotus pajėgumus apskaičiavimo formulę (toliau – formulė) – išbraukti formulėje reikšmę $T_{išankst}$.

Pažymėtina, kad pagal Užmokesčio už minimalųjį prieigos prie viešosios geležinkelių infrastruktūros paketą ir užmokesčio už skirtus, bet nepanaudotus viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus apskaičiavimo ir mokėjimo taisyklių¹ (toliau – Užmokesčio taisyklės) 35 punktą užmokestis už skirtus, bet nepanaudotus pajėgumus skaičiuojamas pasibaigusio tarnybinio traukinių tvarkaraščio galiojimo laikotarpiu tuo atveju, kai viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas nustato, kad pajėgumai ar jų dalis tarnybinio traukinių tvarkaraščio galiojimo laikotarpiu buvo nepanaudojami reguliariai, apskaičiuojamas pagal formulę:

$$U_{NP} = t_{NP} \times (0,9 A_{skirti} - A) - T_{išankst}$$

Be to, formulėje įtvirtintas užmokesčio už skirtus, bet nepanaudotus pajėgumus apskaičiavimas yra siejamas su $T_{išankst}$ – sumokėta traukinių eismo įmokos dalimi, atitinkamai apskaičiuojama pagal Užmokesčio taisyklių 16, 17, 18 ar 21 punktus, taip pat numatyta ir Užmokesčio taisyklių 25 punkte pateiktoje geležinkelio įmonės (vežėjo) mokėtino užmokesčio už minimalųjį prieigos prie viešosios geležinkelių infrastruktūros paketo (toliau – užmokestis už MPP) už paskutinį pasibaigusį kalendorinį mėnesį, kurį buvo naudoti skirti viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumai, formulėje:

$$U_{MPP} = (T - T_{išankst}) + T_{tranz. keleiv.} + T_{tranz. krov.} + S_{keleiv.} + S_{krov.} + E$$

Taigi, pagal nurodytą Užmokesčio taisyklių reglamentavimą sumokėta traukinių eismo įmokos dalis ($T_{išankst}$) yra atimama du kartus, t. y. pirmą kartą, kai viešosios geležinkelių

¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. balandžio 8 d. nutarimas Nr. 356 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 19 d. nutarimo Nr. 610 „Dėl Užmokesčio už minimalųjį prieigos prie viešosios geležinkelių infrastruktūros paketą ir užmokesčio už skirtus, bet nepanaudotus viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus apskaičiavimo ir mokėjimo taisyklių patvirtinimo“.

infrastruktūros valdytojas kiekvieną mėnesį apskaičiuoja geležinkelio įmonės (vežėjo) mokėtiną užmokesčio už MPP įmoką, ir antrą kartą, kai viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas apskaičiuoja užmokesį už skirtus, bet nepanaudotus pajėgumus pasibaigus atitinkamo tarnybinio traukinių tvarkaraščio galiojimo laikotarpiui. Be to, pagal formulę apskaičiuota užmokesčio už skirtus, bet nepanaudotus pajėgumus suma būtų neigiama (žr. formulės taikymo praktinį pavyzdį).

Nutarimo projektas buvo derintas su Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba, Lietuvos privačių geležinkelio įmonių asociacija, Lietuvos pramonininkų konfederacija ir akcine bendrove „LTG Infra“.

Nutarimo projektas buvo paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje ir Susisiekimo ministerijos interneto svetainėje, visi suinteresuoti asmenys turėjo galimybę pateikti pastabas ir pasiūlymus. Atskirų konsultacijų su visuomene dėl Nutarimo projekto nebuvo.

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba ir Lietuvos Respublikos finansų ministerija informavo, kad pastabų dėl Nutarimo projekto neturi. Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos privačių geležinkelio įmonių asociacija, Lietuvos pramonininkų konfederacija ir akcinė bendrovė „LTG Infra“ pastabų dėl Nutarimo projekto per nustatytą terminą nepateikė.

Dėl Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pastebėjimo atkreipiamo dėmesį į šiuos aspektus:

1) *Dėl Nutarimo projektu siektinų tikslų pagrįstumo* pažymėtina tai, kad priimant Užmokesčio taisyklės vienas iš tikslų buvo užtikrinti Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso (toliau – GTK) 25² straipsnyje nustatyto reglamentavimo dėl užmokesčio už skirtus, bet nepanaudotus pajėgumus įgyvendinimą. Pažymėtina, kad nurodytu GTK straipsniu yra perkeltos Direktyvos 2012/34/ES² 36 straipsnio nuostatos, kurios patvirtina, kad užmokesčiai už skirtus, bet nepanaudotus pajėgumus turi skatinti <...> *veiksmingai panaudoti pajėgumus*, atitinkamai nustačius šią formulę turėjo būti užtikrinta, kad tikslas bus pasiektas. Atsižvelgus į tai ir į paaiškinimą apie formulės netikslumą, akivaizdu, kad tokio formulės turinio, koks jis nustatytas Užmokesčio taisyklių 35 punkte, nustatymas negali būti laikomas tikslingu politikos taikymu. Tai patvirtina ir papildoma svarbi aplinkybė, kad pagal Užmokesčio taisyklių 25 ir 33 punktus užmokesčio už MPP traukinių eismo įmokos dalis (avansas) yra grąžinama geležinkelio įmonėms (vežėjams) su mokėtinu užmokesčiu už MPP kitą mėnesį po ataskaitinio mėnesio. Įvertinus tai, kas paaiškinta, formulės taikymas, jos nepatikslinus, ne tik **turės neigiamą įtaką viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui, nes jis turės sumokėti pareiškėjui, kuris nepanaudojo jam skirtų pajėgumų**, bet ir neužtikrins GTK 25² straipsniu (atitinkamai Direktyvos 2012/34/ES 36 straipsniu) siektinų tikslų – neskatins pareiškėjų efektyviai panaudoti jiems skirtų pajėgumų, o, priešingai, **sąlygos pareiškėjų, kurie nepanaudojo jiems skirtų pajėgumų, piktnaudžiavimą ir pasipelnymą viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo, o kartu ir valstybės, kuri negautų pajamų už valstybės turto naudojimą, sąskaita**. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad, apskaičiuojant užmokesį už skirtus, bet nepanaudotus pajėgumus pagal Užmokesčio taisyklėse nustatytą formulę, viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas turės sumokėti pareiškėjui už tai, kad jis nepasinaudojo jam skirtais pajėgumais, taigi, akivaizdu, kad Nutarimo projektu siūlomi pakeitimai yra būtini siekiamam tikslui pasiekti, t. y. nustatyti efektyvų viešosios geležinkelių infrastruktūros panaudojimą skatinančias priemones.

2) *Dėl Nutarimo projekte numatyto reglamentavimo galiojimo atgal* pažymėtina, kad Užmokesčio taisyklių 37 punkte nustatyta, kad <...> *Viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas užmokesį už skirtus, bet nepanaudotus pajėgumus apskaičiuoja, sprendimą dėl pareiškėjo, kuriam buvo skirti pajėgumai, mokėtino užmokesčio už skirtus, bet nepanaudotus pajėgumus dydžio priima, apie šį sprendimą pareiškėją, kuriam buvo skirti pajėgumai, informuoja ir jam sąskaitą faktūrą pateikia per 20 darbo dienų po tarnybinio traukinių tvarkaraščio, kurio*

² 2012 m. lapkričio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/34/ES, kuria sukuriamas bendra Europos geležinkelių erdvė, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2016 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/2370.

galiojimo laikotarpiu pajėgumai buvo nepanaudoti, galiojimo laikotarpio pabaigos, t. y. užmokestis už skirtus, bet nepanaudotus pajėgumus bus apskaičiuojamas ir atliekami visi kiti veiksmai, nurodyti minėtame Užmokesčio taisyklių punkte, per 20 darbo dienų **nuo 2021 m. gruodžio 12 d.** Nurodytas teisinis reglamentavimas patvirtina, kad Nutarimo projektu siūlomas reglamentavimas (formulės pasikeitimas) įsigaliojant nuo siūlomo priimti Nutarimo priėmimo ir būtų taikomas apskaičiuojant užmokestį už skirtus, bet nepanaudotus pajėgumus ne atgal, o į priekį. Vis dėlto, siekiant išvengti dviprasmiško aiškinimo taikant užmokesčio už skirtus, bet nepanaudotus pajėgumus formulę, siūloma Nutarimo projekte nurodyti, kad patikslinta užmokesčio už skirtus, bet nepanaudotus pajėgumus formulė taikoma už viso konkretaus tarnybinio traukinių tvarkaraščio galiojimo laikotarpiu skirtus, bet nepanaudotus pajėgumus.

Atsižvelgus į tai, Nutarimo projektu siūlomas formulės pakeitimas negali būti laikomas teisinio reglamentavimo galiojimu atgal ir pareiškėjų, kuriems skirti pajėgumai, teisėtų lūkesčių pažeidimu, nes jų lūkesčiai negalėjo būti kitokie, kadangi Užmokesčio taisyklių 35 punktas aiškiai nustato, kad užmokestis už skirtus, bet nepanaudotus pajėgumus apskaičiuojamas <...> *pasibaigusio tarnybinio traukinių tvarkaraščio galiojimo laikotarpiui*.

Priėmus Nutarimo projektą, papildomų lėšų iš valstybės biudžeto nereikės.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, Nutarimo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Nutarimo projektas nėra notifikuojamas Europos Komisijai pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus, kadangi Nutarimo projektas nepatenka į minėtų taisyklių reguliavimo sritį.

Nutarimo projekte naujos sąvokos ir jas įvardijantys terminai neapibrėžiami, todėl Nutarimo projektas nevertintas Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų.

Nutarimo projektą parengė Susisiekimo ministerijos Vandens ir geležinkelių transporto politikos grupės (l. e. vadovo pareigas – Vidmantas Tamulis, tel. 239 3941, el. paštas vidmantas.tamulis@sumin.lt) vyresnioji patarėja Jurgita Norkienė (tel. 239 3964, el. paštas jurgita.norkiene@sumin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
2. Formulės taikymo praktinis pavyzdys *Excel* formatu, 2 lapai.
3. Suinteresuotųjų institucijų raštų kopijos, 9 lapai.

Susisiekimo ministras

Marius Skuodis

J. Norkienė, tel. (8 5) 239 3964, el. p. jurgita.norkiene@sumin.lt